

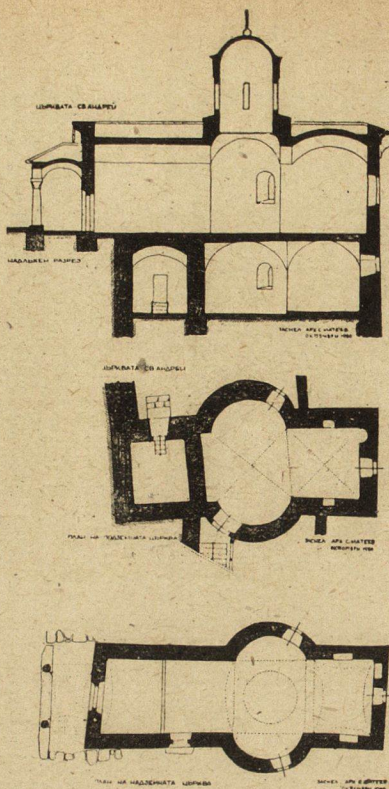
казал да съобщят на валията, че Уста Колю Фичоолу от Търново е дошъл и моли да се яви при него.

Митхад паша го приел в кабинета си и го запитал: „Направ или сметката си (хесапа) и колко ще струва направата на моста?“ Никола Фичев отговорил, че го е направил и че само усталъкът на цялата работа ще струва 700 000 гроша. Пашата останал учуден от отговора, та му казал: „Янлъш ти е хесапът (сметката)!“ Майсторът се сепнал и започнал отново да проверява сметката си по рабоша. Захванал отначало и след като свършил четвъртата страна, отговорил смело, че сметката му е вярна и че мостът ще струва само толкова.

Пашата останал още поучуден и му задал втори въпрос: „Как ще построиш този мост?“ Особено впечатление му направила сметката, която майстор Никола направил пред него по рабоша. Никола Фичев поискал позволение да му покаже нагледно как ще направи моста си. поискал да му дадат една

голяма стая, една лоена свещ и шест оки вошени свещици. Донесли му. Занесъл ги в стаята, наредил няколко маси една до друга, запалил лоената свещ и започнал да нагрива вошениците, да ги лепи и да ги преплита една с друга, така както бил направил в Търново. Митхад паша дошъл в стаята, седнал, пушил наргилето си и търпеливо наблюдавал какво ще излезе от майсторовата работа. Майсторът продължавал внимателно да прави скелета на моста, а пашата, като следил работата му, все повече и повече се възхищавал от него, та заръчал за себе си и за него по едно кафе „екипешмиш“¹. Найсетне Никола Фичев направил восъчния модел на моста така, както го бил направил у дома си в Търново — с 14 полукръгли свода, горе равен, от двете страни с тротоари и високи парапети, и започнал да разправя на пашата за подробностите на строежа и за това,

¹ Екипешмиш е двойно преварено кафе, което се поднася от турци само на високо уважавани персони.

28. Търновско Преображенски манастир. Църквата „Св. Богородица“ и параклиса „Св. Андрей“ (1860) — разпределение и надлъжен разрез

(арх. заснимане: арх. Ст. Матеев и арх. Мих. Михайлов, авг. 1950 г.)

как ще изглежда мостът, като се построи на самото място от дялан камък.

Митхад паша останал удивен и възхитен от Уста Никола, та го запитал: „Ти можеш ли направи сам по твоя модел (юрнек) каменния мост, и то за 700 000 гроша?“ Майсторът отговорил смело утвърдително и прибавил: „Ако не го направя, вземете главата ми!“ Той поискал само да бъде улесняван в работата — да му дават парите в определени срокове, та да може редовно да плаща на помощниците си, защото бил беден и нямал средства да ги издържа, докато трае работата. Пашата, доволен от отговора, го потупал по рамото и с възторг му казал: „Хайде, ярандан башла иши!“ (Хайде, от утре започвай работа!) Тогава в турската държава думата на Митхад паша била закон, та не сключил никакъв писмен договор за направата на моста. Преди да почне, майстор Никола Фичев поискал от пашата харачлък за черпня и за започване на моста две кесии пари, които се равнявали

на 1000 гроша. Той поръчал да му доставят от Габрово определено число железари и ковачи, от Трявна и Дряново — дърводелци и каменари, а простите работници за копане, водочерпене, колари за превозване материали и пр. — от Беленско. Той самият тръгнал с метрото си по складовете и по кариерите да избира и мери здрави камъни и дървета за моста. Тогава липсвал динамит за разбиване твърдата синя лезга в реката, която образува речното й корито от Търново до Дунава. През 1907 г. работниците, като изкопаваха стълбовете и устоите на строящите се шосейни мостове при с. Раданово (Търновско) и Чаушево (Беленско), разбиваха с голяма мъка тая лезга. Тогава е нямало парни локомотиви с помпи от 100 литра в секунда за водочерпене на водата, сонетка при набиване на шпунтовите огради на стълбовете и устоите, за дялане и зидане на камък, каквито трябваха при постройката на тия мостове.

Тогава водочерпенето се е вършело от прости селяни — мъже, жени и деца. Во-